بندر تلخ بندر در غیاب دادستان ۷ ماهه، شحنه‌ها در چند گذرگاه آشوب‌زده شرق پهنه‌ی بی‌صاحب‌بندر

گزارش ویژه‌ی بندر و بحر از کرانه‌ی سیاه‌پرچم — ۱۲ مهر ۱۴۰۴

بندر تلخ، مرکز بخش کرانه‌ی سیاه‌پرچم، ۷ ماه است بدون دادستان اداره می‌شود. در این مدت سه بار بازرس وزارت دادگستری به بندر تلخ سفر کرده و گزارش داده که صف پرونده‌های معطل از ۴۱۰ فقره به بیش از ۱۲۰۰ فقره رسیده است. در همین مدت، دست کم ۹ کشتی باری و ۳ قایق مسافربری در گذرگاه‌های آشوب‌زده‌ی شرق پهنه‌ی بی‌صاحب‌بندر گرفتار باج‌گیری، توقیف غیرقانونی و درگیری مسلحانه شده‌اند. این گزارش بر پایه‌ی گفت‌وگو با ۱۷ ناخدا، ۴ کارمند بندر و ۲ بازرس تهیه شده است.

بازرس ارشد، آقای هادی نوروزی، در گزارش ۷ ماهه‌ی خود نوشته است که در این مدت ۶۲ پرونده‌ی جدی به دادگاه ارجاع شده و تنها ۱۸ پرونده به رأی انجامیده است. او می‌گوید کمبود دادستان باعث شده که بازپرس‌ها بدون هماهنگی با دادگاه، بازداشت صادر کنند و برخی از این بازداشت‌ها بیش از ۷۲ ساعت طول کشیده است. در یک مورد، یک کشتی‌دار به اتهام پرداخت باج به یک گروه مسلح آزاد شد اما هیچ اتهامی علیه او ثبت نشد. بازرس می‌گوید این الگو نشان می‌دهد که دستگاه قضایی در برابر گروه‌های مسلح ضعیف عمل می‌کند.

در گذرگاه «سنگ‌سیاه» که مسیر ورود کشتی‌های کوچک به بندر تلخ است، گروهی مسلح از اواخر تیر ماه مستقر شده‌اند و از کشتی‌ها عوارض می‌گیرند. یک ناخدا گفت که برای عبور یک کشتی باری ۲۰ هزار تومان پول داده است. در مقابل، فرمانده‌ی پادگان ساحلی گفت که نیروها فقط در محدوده‌ی ۳ کیلومتری ساحل گشت می‌زنند و وارد آبراه نمی‌شوند. این فاصله برای کشتی‌های ۱۲ متری کافی است اما برای کشتی‌های بزرگ‌تر که ناچار به نزدیک شدن هستند، خطرناک است.

بندر تلخ دارای ۳ اسکله‌ی عمومی و ۱۱ اسکله‌ی خصوصی است. در ماه گذشته، ۴۱ کشتی‌دار و صاحب بار نامه‌ای به دادگاه بندر تلخ نوشته‌اند و خواسته‌اند که یا دادستان جدید معرفی شود یا اختیار صدور دستور موقت به بازپرس داده شود. یکی از امضاکنندگان، خانم مهرانگیز دلاوری، مدیر یک شرکت حمل‌ونقل دریایی، گفت که بار یک کشتی به ارزش ۳ میلیارد تومان به دلیل تأخیر در تخلیه خراب شده است. او گفت که شرکت بیمه حاضر نیست خسارت را بپردازد مگر اینکه گزارش رسمی دادستان ارائه شود.

دادگاه انقلاب بندر تلخ اعلام کرد که ۲۳ پرونده‌ی مربوط به درگیری مسلحانه در آبراه را به دادگاه کیفری ۲ ارجاع داده است. اما وکیل متهمان، آقای رضا کیانی‌فر، گفت که بسیاری از متهمان فقط کارگر هستند و دستور را از فرمانده‌ی گروه گرفته‌اند. او گفت که اگر فرمانده آزاد باشد و کارگر بازداشت بماند، عدالت معنا ندارد. دادگاه پاسخی نداد. این پرونده می‌تواند آزمون بزرگی برای دادگاه باشد.

(مطالب / آرشیو در اندوخته‌ها)

بازار خرما در بندر نیلاب، بندرگاه اصلی بخش جنوبی، از ابتدای مهر ماه با کاهش محسوس تقاضا روبه‌رو شده است. بر اساس گزارش اتاق بازرگانی بخش، میزان خرید عمده‌فروشان نسبت به مهر سال گذشته حدود ۳۱ درصد کمتر بوده و برخی انبارها هنوز بیش از ۴۰ درصد ظرفیت خود را پر کرده‌اند. این وضعیت در حالی رخ می‌دهد که قیمت خرما در بازار آزاد شهر نیلاب نسبت به ماه گذشته ۱۸ درصد افزایش داشته است.

علت اصلی کاهش تقاضا را بازرگانان به ترکیب چند عامل نسبت می‌دهند. نخست، واردات خرما از کشورهای همسایه با تعرفه گمرکی کمتر انجام شده و بخشی از خریداران عمده ترجیح داده‌اند منتظر تکلیف تعرفه‌ها بمانند. دوم، بارندگی کمتر از میانگین در استان کوهپایه باعث شده مصرف آب برای آبیاری نخل‌ها محدود شود و کشاورزان کمتر به سراغ خرید کود و سم بروند. سوم، افزایش هزینه حمل از بندر نیلاب به شهرهای داخلی به دلیل گرانی سوخت، هزینه تمام‌شده را بالا برده است.

در مقابل، صادرات خرما از بندر نیلاب به کشورهای حاشیه خلیج فارس در همین دوره ۱۲ درصد افزایش داشته است. این تفاوت باعث شده بخشی از محصول که قرار بود در بازار داخلی عرضه شود، مسیر دریا را در پیش بگیرد. برخی فعالان بازار می‌گویند اگر این روند ادامه پیدا کند، تابستان آینده با کمبود نقدینگی در میان باغداران روبه‌رو خواهیم بود، زیرا بسیاری از آنان وام فصل برداشت را بر پایه فروش محصول امسال برنامه‌ریزی کرده‌اند.

در مقابل، برخی فعالان بازار معتقدند که این کاهش موقتی است و با نزدیک شدن به فصل برداشت و برگزاری نمایشگاه خرما در مهرماه، تقاضا دوباره افزایش خواهد یافت. نمایشگاه امسال قرار است ۶۰ غرفه داشته باشد و انجمن صادرکنندگان خرما پیش‌بینی کرده که حدود ۲۰۰ تن معامله در آن انجام شود. اما این پیش‌بینی با آمار سال گذشته فاصله زیادی دارد و تردیدها درباره میزان واقعی خرید همچنان باقی است.

(مطالب / آرشیو در اندوخته‌ها)

بازرگانی بیژن کاوه‌نیا از بندر نیلاب خبر داد که یک کشتی‌ساز محلی در روستای چاه‌نمک، واقع در ۴۲ کیلومتری جنوب شهر نیلاب، از ابتدای مهر ماه فعالیت خود را آغاز کرده است. این کارگاه که ۱۸ کارگر دارد، تا کنون دو قایق ماهیگیری ۱۲ متری را به صاحبان محلی تحویل داده و سفارش ساخت سه قایق دیگر را نیز پذیرفته است. مدیر کارگاه، استاد رحیم دریانژاد، گفت که چوب مورد استفاده از جنگل‌های اطراف روستا تهیه می‌شود و کارگران همگی از اهالی همان روستا هستند.

به گفته‌ی بیژن کاوه‌نیا، هزینه ساخت هر قایق ۱۲ متری حدود ۴۸۰ میلیون تومان است و مدت زمان ساخت هر قایق حدود ۶ ماه طول می‌کشد. او گفت که بانک توسعه سواحل نیلاب تا کنون ۳ فقره وام برای خرید ابزار و موتور به کارگاه داده است. اما برخی از کارگران گفته‌اند که پرداخت دستمزد با تأخیر ۲ ماهه انجام شده و این موضوع نگرانی‌هایی درباره ادامه کار ایجاد کرده است.

در مقابل، صادرکنندگان خرما گزارش داده‌اند که تقاضا برای خرمای درجه یک در بازارهای خارجی هنوز پایدار است و قیمت هر کیلوگرم خرمای درجه یک در بازار آزاد شهر نیلاب به ۳۲ هزار تومان رسیده است. این اختلاف قیمت باعث شده برخی تولیدکنندگان ترجیح دهند محصول خود را به جای فروش داخلی، از طریق بندر نیلاب صادر کنند. این روند می‌تواند در آینده بر عرضه داخلی تأثیر بگذارد